

XLI ZJAZD SEKCJI PALEOENTOMOLOGICZNEJ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ENTOMOLOGICZNEGO
I
KONFERENCJA NAUKOWA

„OWADY W ZAPISIE KOPALNYM”

20 MARCA 2026 | WARSZAWA

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
Aleja Na Skarpie 20/26–27, 00-488 Warszawa

ORGANIZATOR:

Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
w Krakowie

WSPÓLORGANIZATOR:

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie

KOMITET NAUKOWY

Dr hab. Agnieszka Soszyńska prof. UŁ Wydział Biologii i Ochrony Środowiska,
Uniwersytet Łódzki

Prof. dr hab. Ewa Krzemińska Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,
Kraków

Dr hab. Jacek Szwedo prof. UG Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr hab. Karol Szawaryn prof. MiZ Muzeum i Instytut Zoologii PAN

KOMITET ORGANIZACYJNY

Dr hab. Katarzyna Kopeć Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków

Dr Elżbieta Sontag Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

Maksymilian Syratt Uniwersytet Jagielloński, Instytut Systematyki i Ewolucji
Zwierząt PAN, Kraków

Mgr Monika Michalska Instytut Paleobiologii PAN, Warszawa

REDAKCJA

Dr hab. Katarzyna Kopeć, Dr Elżbieta Sontag, Maksymilian Syratt

Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt
Polskiej Akademii Nauk

©Copyright by Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,

Kraków 2026

PROGRAM KONFERENCJI

10:00 – 11:00 przyjazd uczestników, zwiedzanie wystaw w Muzeum Ziemi dla chętnych

11:00 Otwarcie konferencji: Katarzyna Kopeć i Błażej Błażejowski oraz prezentacja uczestników

I sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadząca: Agnieszka Soszyńska

11:20 – 11:45 RYSZARD SZADZIEWSKI, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Profesor Barbara Kosmowska-Ceranowicz (1931–2026) w życiu polskiej paleoentomologii

11:45 – 12:00 WIESŁAW KRZEMIŃSKI, KATARZYNA KOPEĆ, MAKSYMILIAN SYRATT, IWONA KANIA-KŁOSOK – *Rhipidia ceranowiczi n.sp.* (Diptera, Limoniidae) z bursztynu ukraińskiego.

12:00 – 12:15 MAŁGORZATA KALANDYK-KOŁODZIEJCZYK, BARTOSZ OGŁAZA, PIOTR WĘGIEREK - Osiągnięcia Profesora Jana Koteji w badaniach nad kopalnymi czerwcami a przyszłość tego kierunku

12:15 – 12:30 BŁAŻEJ BOJARSKI, KAROLINA CIEROCKA, JACEK SZWEDO - Ichnoskamieniałości jako narzędzie do badania tafonomii żywic kopalnych

12:30 – 12:45 IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI, GRZEGORZ SALWA, PATRYK WĄSACZ, WIKTORIA JORDAN-STASIŁO, JACEK SZWEDO, KATARZYNA KOPEĆ, PIOTR WĘGIEREK - Nowe dane dotyczące Tipulomorpha (Insecta: Diptera) z osadów kenozoicznych Polski, Włoch i USA

12:45 – 13:00 MONIKA MICHALSKA, BŁAŻEJ BŁAŻEJOWSKI - Pierwszy późnojurajski prostoskrzydły (Orthoptera: Elcanidae) z Polski (stanowisko Owadów-Brzezinki)

13:00 – 13:15 ADAM STROIŃSKI, JACEK SZWEDO - *Scolpypopites* i co dalej...
(Hemiptera, Ricaniidae)

13:15 - 13.30 JACEK SZWEDO - Novum tribus Tropicidarum et problemata familiae classificationis

13:30 – 15:00 Przerwa obiadowa (obiad we własnym zakresie) w restauracji w Teatrze Buffo, przerwa kawowa w Muzeum

II sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadzący: Karol Szawaryn

15:00 – 15:15 JOWITA DROHOJOWSKA, ANITA GORZELAŃCZYK, ANDREW J. JERAM, JACEK SZWEDO - Pierwsze informacje o owadach kopalnych z Irlandii Północnej / The first information about fossil insects from Northern Ireland

15:15 – 15:30 ANITA GORZELAŃCZYK, JACEK SZWEDO, JOWITA DROHOJOWSKA - Kopalne mączliki (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) z Oise: nowe gatunki i pierwsze dane o występowaniu podrodziny Aleyrodinae

15:30 – 15:45 ALICJA PEŁCZYŃSKA - Zagadka Eoceńskiego rodzaju *Kelneria* Matile 1979 (Diptera: Keroplatidae)

15:45 – 16:00 KATARZYNA KOPEĆ, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Granica między Architipulinae a Limnophilinae – implikacje morfologiczne i ewolucyjne

16:00 – 16:15 MARTA ZAKRZEWSKA, JACEK SZWEDO, BŁAŻEJ BOJARSKI - Pierwszy fosylny łowik z plemienia Andrenosomatini (Diptera: Asilidae) w meksykańskim bursztynie z Chiapas

16:15 – 16:30 SZYMON KACZMAREK - Stem group Psychodomorpha – chimery rodzin, podrodzin oraz „ślepe uliczki” ewolucji

16:30 – 16:45 MAKSYMILIAN SYRATT, KATARZYNA KOPEĆ, IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Nowe dane o muchówkach z plemienia Antochini (Diptera: Limoniidae: Limoniinae) z żywic kopalnych

16:45 – 17:00 Przerwa kawowa

17:00 – Podsumowanie konferencji, dyskusja; sprawy organizacyjne Sekcji
Paleoentomologicznej PTE

17:30 – Zakończenie konferencji

Ichnoskamieniałości jako narzędzie do badania tafonomii żywic kopalnych

B. Bojarski, K. Cierocka, J. Szwedo

Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański,
ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk;
blazej.bojarski@ug.edu.pl

Kontekst paleontologiczny żywic kopalnych jest najczęściej badany przy wykorzystaniu inkluzji organizmów w nich uwięzionych. Znacznie rzadziej traktuje się żywice jako dynamiczne, wielowymiarowe obiekty w geosferze. W obrębie badań ichnologicznych żywice kopalne zdolne są do rejestrowania aktywności organizmów w trakcie wytwarzania żywicy przez drzewo, jak i później, poza nim – przed, w trakcie i po redepozycji. Prezentowane wyniki badań obrazują wykorzystanie ichnoskamieniałości jako narzędzia rekonstrukcji tafonomii żywic kopalnych, integrujące dane ichnologiczne i sedymentologiczne.

Punktem wyjścia dla badań tafonomii żywic są ślady (ichnoskamieniałości) oraz inkluzje śladowe (ichnoinkluzje) zachowane w obrębie drzewa produkującego żywicę. Zaprezentowane wyniki dotyczą drążeń w drewnie i ichnoinkluzji w żywicy z osadów bursztynonośnych południowego Bałtyku, w tym opis ichnorodzaju *Bivium* i ichnogatunku *Bivium diluviandi* dokumentujących aktywność ksylofagicznych owadów powiązaną z intensywną produkcją żywicy (Bojarski *et al.* 2025a). Ślady te wskazują, że część żywic kopalnych powstawała jako odpowiedź obronna drzew na stres biotyczny, co w zestawieniu z ichnoinkluzjami przedstawia komponent ekologiczny i troficzny żywic, odzwierciedlając szerszą genezę złóż żywic kopalnych regionu.

Drugi poziom analizy tafonomicznej żywic ukazuje zapis aktywności małży morskich, w tym wiercenia *Teredolites clavatus* w bryłach żywicy redeponowanej w środowisku przybrzeżnym. Dane z kredowego bursztynu libańskiego (Bojarski *et al.* 2025b) oraz miocenu Chiapas (Bojarski *et al.* 2025c) pokazują, że żywica funkcjonowała jako podłoże ksyliczne, podlegające kolonizacji w warunkach morskich lub estuariowych. Obecność ichnofacji *Teredolites* oraz brak zespołów typowych dla twardego podłoża (ichnofacja *Trypanites*) pozwalają precyzyjnie określić charakter środowiska redepozycji i etap przekształceń tafonomicznych brył żywicy.

Prezentowany model w szerszym ujęciu ukazuje wieloetapowość tafonomii żywic, obejmuje m.in. fazę sekrecji i reakcji obronnej drzewa, fazę ekspozycji lądowej–słodkowodnych środowisk, ewentualną redepozycję i kolonizację morską oraz pogrzebanie.

Ichnoskamieniałości w żywicach kopalnych stanowią zatem nie tylko zapis interakcji biologicznych, lecz także wskaźnik transportu, redepozycji i warunków pogrzebania. Włączenie ichnologii do badań nad tafonomią żywic umożliwia

rekonstrukcję historii depozycyjnej złóż żywic z rozdzielczością niedostępną przy analizie samych inkluzji.

Bojarski B., Cierocka K., Szvedo, J. 2025a. Ichnotaxonomy of new boring taxa: linking insect activity and fossil resins formation. *Palaeoentomology* **8** (2), 147–156. <https://doi.org/10.11646/palaeoentomology.8.2.5>

Bojarski B., Azar S., Cierocka K., Szvedo J. 2025b. *Teredolites clavatus* borings in fossil resins and their significance — new data from Cretaceous Lebanese amber. *Palaeoworld* **34** (6), 200997, 1–6. <https://doi.org/10.1016/j.palwor.2025.200997>

Bojarski B., Cierocka K., Szvedo J. 2025c. Early Miocene coastal taphonomy: piddock and barnacle inclusions from Chiapas amber. *Acta Palaeontologica Polonica* **70** (3), 495–505. <https://doi.org/10.4202/app.01200.2024>